nr	Vraagsteller: fractie	Bladzijde: cijfer	Onderwerp (paragraaf)	Vraag:	Antwoord:
1	Natuur terreinen	31 e.v.	Paragraaf 3.3.1 Programmalijn Waterkwantiteit	De bestuurlijke Evaluatie Droogte 2026 heeft geleid tot 10 prioriteiten voor een (volgende) zomer. Die prioriteiten sluiten aan op de uitvoeringsagenda voor de middellange termijn van de zoetwaterstrategie. Zijn de benodigde capaciteit en (financiële) middelen ook al meegenomen in de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031 of komt dat pas aan de orde in de BURAP 2027, nadat besluitvorming over de Strategie Zoetwater heeft plaatsgevonden of.....?	De benodigde capaciteit en (financiële) middelen zijn inderdaad nog niet meegenomen in de begroting 2027. Enerzijds omdat de strategie nog niet is vastgesteld. Anderzijds is in de strategie een eerste grove inschatting gemaakt. Gaandeweg 2027 zal hierop meer duidelijkheid komen, waar nodig wordt hierover in de P&C Cyclus van 2027 gerapporteerd. Eventuele investeringsvoorstellen worden separaat aan de VV voorgelegd.
2	CDA en CU/SGP		projectenoverzicht	Wij missen de projectenoverzichten van waterkwaliteit en zuiveringen. Komen deze nog?	Nee. Bij de begroting 2027 zijn alleen projectenoverzichten opgenomen voor de verzamelkredieten waarvoor ophoging of verlaging van de investeringsplannen en kredieten van toepassing is. Bij Waterkwaliteit en Waterketen was dit niet van toepassing.
3	CDA en CU/SGP	90		Hoeveel fte heeft Delfland nu? Er wordt geschreven dat het aantal fte toeneemt door administratieve correcties. Wat houdt dit in?	Het aantal fte bedraagt uit de begroting 2027 bedraagt 699,6 exclusief bestuur. Bij de implementatie van de nieuwe software applicatie voor de personeelsadministratie begin 2026 is abusievelijk een lagere formatiestand verwerkt. In de Kadernota 2027 is hiervoor een bijstelling opgenomen. De stand van de formatie is hierdoor administratief op het juiste niveau gebracht. De toename in de formatie betreft dus niet een toename van personeel, maar een administratieve correctie.
4	Water Natuurlijk	20	3.1.1.	In de meerjarenraming nemen de exploitatielasten voor waterkeringen met een flinke sprong toe van 38,5 miljoen in 2029 naar 54,9 miljoen in 2030. Wat is hiervoor de verklaring?	In 2024 zijn het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Unie van Waterschappen en Programmadirectie HWBP gestart met de herijking van het HWBP. Directe aanleiding van de herijking was de toename van de totale versterkingsopgave die volgde uit het Landelijk Veiligheidsbeeld en Globale Kosteninschatting uit 2023. Daarnaast bleek na tien jaar HWBP dat de kosten voor de uitvoering van het programma stijgen en het tempo van de uitvoering achter blijft op planning. Deze drie ontwikkelingen zetten het realiseren van het programmadoel onder druk en gaven in 2024 de inschatting dat de bijdragen aan het HWBP onvoldoende zijn om met de huidige kaders de doelstelling te bereiken. Daarnaast waren de Waterwet en de subsidieregeling HWBP in 2024 toe aan hun wettelijk vastgelegde evaluatie. Tijdens de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen op 13 december 2024 hebben de 21 waterschappen unaniem ingestemd om € 1,25 miljard extra financiële middelen beschikbaar te stellen voor het HWBP voor de periode 2030-2036. Voor Delfland betekent dat we vanaf 2030 € 12 miljoen per jaar extra gaan bijdragen aan het HWBP. Zie ook "Herijking Hoogwaterbeschermingsprogramma", VV van 27 november 2025.
5	Water Natuurlijk	56	3.6.4.	Er wordt gesproken over besparingen op "niet kritische monumenten". Welke zijn dit, wat betekenen deze besparing voor de instandhouding van het cultureel erfgoed en is het betreffende bevoegd gezag (voor gemeentelijke of rijksmonumenten) betrokken bij deze afweging.	De eenmalige extra kosten die zijn gemaakt in 2026 voor grootonderhoud van 2 molens, hadden incidenteel karakter en komen in 2027 niet terug. Waar nodig wordt in toekomstige jaren nieuwe eenmalig budget aangevraagd indien er sprake is van grootonderhoud met een incidenteel karakter. Regulier onderhoud vindt structureel plaats vanuit regulier budget.

nr	Vraagsteller: fractie	Bladzijde: cijfer	Onderwerp (paragraaf)	Vraag:	Antwoord:
6	AWP			Procedurele vraag: Volgens de agenda stellen we eerst de begroting vast en pas daarna de tarieven Watersysteemheffing en Zuiveringsheffing. Theoretisch zou de VV na het vaststellen van de begroting nog kunnen kiezen voor andere tarieven waardoor de input van de begroting niet meer klopt. Waarom deze volgorde van agendering?	Met het vaststellen van de begroting worden ook de tarieven voor de heffingen vastgesteld. De in de belastingverordeningen opgenomen tarieven zijn een gevolg van eerdere besluitvorming. In het bestuursvoorstel verordening watersysteemheffing wordt dat onder 15) Toelichting beschreven: *a. Uit de vastgestelde begroting volgt welke belastinginkomsten Delfland in 2027 nodig heeft;* *b. Uit de vastgestelde kostentoedelingsverordening volgt op welke wijze de belastingen over de verschillende categorieën worden verdeeld;* *c. In de belastingverordening worden de belastbare feiten, belastingplichtigen, heffingsmaatstaven evenals de uit a. en b. voortvloeiende tarieven vastgelegd.* *De tarieven in de Verordening watersysteemheffing Delfland 2027, vloeien dus voort uit eerdere besluiten.* Voor de zuiveringsheffing geldt hetzelfde behalve dat de zuiveringsheffing geen kostentoedelingsverordening kent (punt b. van bovenstaande opsomming).
7	AWP	9	1.2	Voor de toe te rekenen rente aan de diverse programmalijnen hanteren wij een omslag van 3,62%. Vraag: Op welk moment is deze verwachting tot stand gekomen? Is het financieel-technisch mogelijk (de wenselijkheid is een politieke vraag) om nu al rentes vast te leggen voor later af te nemen leningen?	De 3,62% is de interne rekenrente. Dat is de uitkomst van een rekenkundige exercitie: de verwachte rentelasten van onze leningen worden toegerekend aan onze in gebruik zijnde activa en investeringen die in ontwikkeling zijn (het zogenoemde onderhanden werk) naar rato van de waarde van de activa en het OHW. De rekenrente van 3,62% is geen marktrente. Op het moment van schrijven ligt de marktrente voor een 20 tot 30 jaar langlopende lening rond de 3,8%. Het rentepercentage voor dergelijke leningen lag een tijdje op of zelfs boven de 4%, maar de laatste weken dalen de percentages weer. Wij houden dat in de gaten. Tegelijkertijd zijn we met een externe adviseur onze strategie aan het bepalen. Het nu vastleggen van rentes voor later af te nemen leningen is ook besproken en kan onderdeel zijn van die strategie.
8	AWP	13	2.1	Bij b: a. Wie heeft er geld beschikbaar gesteld voor de jaren 2026 en 2027? Op pag 25 lijkt dat Delfland te zijn voor een bedrag van 2,7 mln, klopt dat? B. Waarop baseert Delfland de aanname dat de kosten vanaf 2028 volledig door het Rijk vergoed zullen worden? Om welke jaarlijkse bedragen gaat het dan in 2028 en 2029?	Na een aantal jaar pilots te hebben uitgevoerd, hebben we binnen onze begrotingen voor de jaren 2026 en 2027 extra middelen beschikbaar gesteld voor grootschalige afvang van rivierkreeften. Vanaf 2027 start de driejarige periode van grootschalige afvang en bescherming van 59 km NEZ gebied. Deze periode van drie jaar is conform vastgesteld beleid. Voor 2028 en 2029 wordt het afvang van de kreeften dus voortgezet. Delfland zet in, via rijksbeinvloeding en een juridisch traject, op het bekostigen van het afvangen door het Rijk vanaf het jaar 2028. Dat traject loopt, maar is onzeker. Het ministerie van LVVN en I&W hebben de Tweede Kamer middels een Kamerbrief laten weten dat zij geen financiële middelen aan derden beschikbaar stellen voor het bestrijden van de Amerikaanse rivierkreeft. Delfland en ook de Unie van waterschappen delen dit standpunt van het Rijk niet en zetten in op juridische stappen om het afvangen van rivierkreeften volledig gefinancierd te krijgen vanuit het Rijk.
9	AWP	51	3.6.2	De informatievoorziening van het bedrijfsleven blijft kwetsbaar, zie de AH-hack en de kwetsbaarheid in PHP. Een hack valt nooit volledig uit te sluiten. Vraag: **a**. In hoeverre zijn de systemen van Delfland hardwarematig beveiligd? (voorbeeld: met een fysieke terugslagklep kun je niet voorkomen dat de pomp van een gehackt gemaal de andere kant op gaat draaien maar wel de gevolgen beheersen). **b**. Hoe kwetsbaar is de waterveilgheid bij langdurige stroomuitval (gehackte energiecentrale van derden)? **c**. Zijn er waterveiligheidsrisico's bijvoorbeeld bij sluizen?	Deze vraag wordt vertrouwelijk beantwoord door de portefeuillehouders vanwege de potentiële gevoeligheid van het onderwerp.

nr	Vraagsteller: fractie	Bladzijde: cijfer	Onderwerp (paragraaf)	Vraag:	Antwoord:
10	AWP	18	2.2	De NSQ komt in 2031 boven de norm van 250%. Welke maatregelen staan klaar als het zover komt (fasering, scopebeperking, extra opslagen)?	In paragraaf 2.2 Duurzaam evenwichtige financiën van de begroting 2027 is beschreven welke (lange termijn) ontwikkelingen wij momenteel in beeld hebben. Deze verwerken wij in ons lange termijn model. De gevolgen voor onze liquiditeitsbehoefte, zuiveringstarief en nettoschuldquote (NSQ) worden hiermee in beeld gebracht. Wij streven naar een gelijkmatige ontwikkeling van het zuiveringstarief en een NSQ die niet of beperkt de norm van 250% overschrijdt (conform het coalitieakkoord). Om dat te bereiken passen we sinds de begroting 2024 extra opslagen toe op het zuiveringstarief en met ingang van 2026 ook op de tarieven binnen de watersysteemheffing. Dat de NSQ beperkt boven de norm uitkomt, komt door de maatregelen die wij reeds hebben genomen. Hiermee voldoen wij aan de randvoorwaarden zoals hierboven genoemd,. Wij zien momenteel geen reden om verdere maatregelen te nemen.
11	AWP	13	2.1	Hoe gaat het college de taakstelling van € 7,5 mln voor SGBP4 invullen, en wanneer komt de dekking? Gaat het om ombuigingen of om hogere heffingen?	Dit is een politieke vraag.
12	AWP	Zie gevraagd besluit 4		Hoe realistisch is de ophoging van de investeringsplannen met € 5,3 mln en € 12,5 mln, gezien de achterblijvende realisatie in 2026?	Het ophogen van de verzamelkredieten voor het watersysteem (€ 5,3 mln) en de waterkeringen (€ 12,5 mln) is zowel noodzakelijk als realistisch. Voor het behalen van onze doelen voor ons watersysteem en onze waterkeringen is het noodzakelijk dat we in 2027 nieuwe projecten opstarten. Dit betekent niet dat deze bedragen direct in 2027 worden uitgegeven. Zoals in de projectenoverzichten is toegelicht baseren we de aanvraag op de verwachte uitgaven in de komende drie jaar. Over de voortgang van de uitgaven rapporteren we zowel bij de bestuursrapportages als de jaarrekening. Deze ophoging is ondanks de achterblijvende realisatie in 2026 ook realistisch. Ieder project is uniek. In 2026 hadden we met name bij de waterkeringen tegenvallers door bezwaar en beroep bij vergunningen en het feit dat het verkrijgen van de benodigde toestemming van de perceeleigenaren (N468) meer tijd vraagt. Ook de aanbesteding van het bouwteam voor het project Katwijkerlaan waarvan de gemeente Pijnacker-Nootdorp de trekker is, vroeg meer tijd. Het is standaard dat bij ieder project wordt geëvalueerd. Wat ging goed en wat moet beter. Daarnaast hebben we vanwege de tegenvallende resultaten in 2026 bij de waterkeringen ook het ramen van de investeringsuitgaven voor het uitvoeringsprogramma als geheel geëvalueerd en aangescherpt. We houden nu o.a. meer dan in het verleden rekening met tegenvallers wat het realiteitsgehalte verhoogd.
13	BBB			In het coalitieakkoord 2023-2027 is afgesproken dat bij de dekking van kosten eerst wordt gekeken naar ombuigingen ("nieuw voor oud", temporiseren, externe inkomsten, leges), vervolgens naar anders werken (innovatie, efficiency en samenwerking) en pas daarna naar het bijstellen van heffingen. Deze systematiek was ook expliciet opgenomen in de begroting 2024. Kan het college inzichtelijk maken welke besparingen via het principe "nieuw voor oud", efficiencymaatregelen, innovatie, samenwerking, temporisering van activiteiten en het vergroten van externe inkomsten zijn onderzocht en gerealiseerd bij het opstellen van de begroting 2027? Indien deze afweging wel heeft plaatsgevonden, waarom wordt deze niet expliciet in de begroting weergegeven?	In de begroting 2027 zijn geen nieuwe activiteiten opgenomen waarvoor dekking is gevonden in nieuwe efficiencymaatregelen of het stoppen van activiteiten die in 2026 nog worden uitgevoerd. De maatregelen die in 2025 en 2026 zijn ingezet, lopen meerjarig door.

nr	Vraagsteller: fractie	Bladzijde: cijfer	Onderwerp (paragraaf)	Vraag:	Antwoord:
14	BBB			Wij zien het belang van het behalen van de waterkwaliteitsdoelen uit SGBP4, maar constateert tegelijkertijd dat voor de uitvoering vanaf 2028 structureel € 7,5 miljoen per jaar extra benodigd is, terwijl hiervoor nog geen structurele dekking is gevonden. Daarnaast blijkt in de praktijk dat het ook nu al lastig is om voldoende middelen weg te zetten voor de uitvoering van water- en natuurmaatregelen. Kan het college aangeven: 1. Welke maatregelen binnen SGBP4 verantwoordelijk zijn voor de geraamde meerkosten van € 7,5 miljoen per jaar? 2. Welke prioritering wordt aangebracht indien niet alle maatregelen gelijktijdig financieel uitvoerbaar blijken? 3. Hoe realistisch het is om nieuwe ambities en verplichtingen toe te voegen wanneer het waterschap op dit moment al niet in staat lijkt om voor alle bestaande water- en natuuropgaven voldoende financiële ruimte vrij te maken.	In het ontwerp-SGBP4 maatregelpakket voor Delfland is een set aan ruim 20 maatregelen opgenomen. Daarbij wordt in de vierde planperiode van de KRW de omslag gemaakt van investeren naar beheren en onderhouden. Waar investeringen vaak meerdere jaren voorbereidingstijd vergen en uitvoeringstijd (grotere doorlooptijden) hebben de geplande beheer en onderhoudsmaatregelen een kortere doorlooptijd. Samenvattend bestaat de gehele set aan maatregelen uit de volgende prioriteiten 1) baggeren en saneren - waarmee we op veel plekken in het gebied oude verontreinigingen gaan opruimen en watergangen beter geschikt maken voor plantengroei 2) inzetten op emissiereductie vanuit het stedelijk gebied en de industrie 3) impuls geven aan de ecologische kwaliteit van de assets die we afgelopen 20 jaar hebben aangelegd 4) stimuleren dat Delfland en gemeenten samen in het overige water aanvullende waterkwaliteitsmaatregelen nemen. Vanuit de raming voor het Ontwerp-SGBP4 maatregelpakket naar de begroting is reeds een slag gemaakt op efficiente uitvoering en koppeling met capaciteit en werk dat al in uitvoering is. Een belangrijk deel van de maatregelen voor SGBP 4 zijn al in voorbereiding, zoals werken aan de waterbodem en het ecologisch onderhoud. De uitgave van de 7,5 miljoen zijn realistisch. In 2027 wordt een uitvoeringsplan waterkwaliteit en SGBP4 opgesteld waarin de planning en benodigde capaciteit en kosten voor 2028 concreet zijn uitgewerkt. Dit zal gereed zijn voorafgaand aan het opstellen van de begroting 2028 en MJR.